

Przekłady Literatur Słowiańskich

Tom 5, część 1

**Wzajemne związki
między przekładem a komparatystyką**

NR 3291

Przekłady Literatur Słowiańskich

Tom 5, część 1

**Wzajemne związki
między przekładem a komparatystyką**

pod redakcją
Bożeny Tokarz

Redaktor serii: Historia Literatur Słowiańskich

Bożena Tokarz

Recenzenci

Maciej Czerwiński

Miloš Zelenka

Redaktor naczelna

Bożena Tokarz (Katowice)

Redaktor tematyczny

Leszek Małczak (Katowice)

Rada Redakcyjna

Edward Balcerzan (Poznań), Nikolaj Jež (Ljubljana), Zvonko Kovač (Zagreb), Eva Mala (Nitra),
Martina Ožbot (Ljubljana), Ivo Pospíšil (Brno), Tone Smolej (Ljubljana),
Elżbieta Tabakowska (Kraków)

Redaktorzy językowi

Eric Starnes (język angielski), Iliana Genew-Puhalewa (język bułgarski),
Robert Bebek (język chorwacki), Radek Jeřábek (język czeski),
Elena Micevska (język macedoński), Srđan Papić (język serbski),
Andrea Goóššová (język słowacki), Tina Jugović (język słoweński)

INDEX COPERNICUS
I N T E R N A T I O N A L

Publikacja jest dostępna także w wersji internetowej:

Baza Czasopism Humanistycznych i Społecznych

www.bazhum.pl

Central and Eastern European Online Library

www.ceeol.com

Spis treści

Wstęp (<i>Bożena Tokarz</i>)	7
--	---

Przekład i komparatystyka: zakresy i cele

Marko Juvan: Prevod in svetovna književnost / Literatura światowa a przekład (tłum. <i>Anna Muszyńska</i>)	15/34
Martina Ožbot: Razvoj prevodoslovlja in interdisciplinarnost / Rozwój przekładoznawstwa i interdyscyplinarność (tłum. <i>Joanna Cieślak</i>)	52/60
Bożena Tokarz: Obcy w nas i my w obcym: przekład jako różnica i podobieństwo czy przypominanie	68
Tea Rogić Musa: Iz povijesti formalne metode: Poljska „integralistička” škola i Zagrebačka književnoznanstvena škola / Z historii metody formalnej: polska szkoła „integralistyczna” i zagrzebska szkoła literaturoznawcza (tłum. <i>Leszek Malczak</i>)	84/108

Przekład w poszukiwaniu miejsca w komparatystyce i w kulturze

Leszek Malczak: Skazani na komparatystykę i przekład	137
Dorota Żygadlo-Czopnik: Refrakcje literatury czeskiej wrocławskich wydawnictw Afera i Książkowe Klimaty	149
Magdalena Pytlak: Literatura tłumaczona jako naturalny etap historii gatunku? Projekt Stefana Minczewa <i>Iz istorija na Bylgarskija Roman</i>	160
Hanna Makurat: Odniesienia intertekstualne obecne w tłumaczeniu dramatu <i>Ślub</i> Witolda Gombrowicza na język kaszubski w świetle badań komparatystycznych	174
Małgorzata Filipek: Przekład powieści Gordany Kuić <i>Zapach deszczu na Balkanach</i> wobec oryginału	184
Monika Gawlak: Podwojony dialog — przekładu i twórczości własnej — ujęcie komparatystyczne?	200

Spotkanie kultur na pograniczu i w języku

Miran Košuta: „Le drugo ime za ljubezen...”. Novejše knjižno italijanjenje slovenskega leposlovja (2000—2013) / „To tylko inna nazwa miłości...”. Nowe włoskie przekłady słoweńskiej literatury pięknej (2000—2013) (tłum. <i>Joanna Ciešlar</i>)	217/244
Italijanski knjižni prevodi slovenskega leposlovlja / Włoskie przekłady słoweńskiej literatury pięknej (opracował <i>Miran Košuta</i>)	231
Hanna Karpieńska: Fałszywi przyjaciele tłumacza i jego wierni wrogowie w praktyce bułgarsko-polskich tłumaczeń literackich	257
Robert Grošelj: Drugi v Drugem: književni citati v poljskem in italijanskem prevodu romana <i>Gimnazijka</i> Antona Ingoliča / Obcy w obcym: cytaty literackie w polskim i włoskim przekładzie powieści <i>Gimnazijka</i> Antona Ingoliča (tłum. <i>Maja Jasińska</i>)	272/288
Anita Srebnik: Soočanje kultur v dvojezičnem slovaropisju / Spotkanie kultur w słowniku dwujęzycznym (tłum. <i>Maja Jasińska</i>)	304/322
Przemysław Brom: Analiza hybrydowych tekstów Unii Europejskiej — wybrane zagadnienia metodologiczne	340

Tłumacz komparatysta

Anna Muszyńska-Vizintin: Tłumacz komparatysta — tłumacz uwikłany w język. O dwóch „poezjotwórczych” kategoriach gramatycznych w języku polskim i słoweńskim	355
Marta Buczek: Józef Marušiak — tłumacz-komparatysta idealny?	374

Varia

„Postscriptum Polonistyczne” 2013, nr 2 (12): Polonistyka w Bułgarii — wczoraj i dziś (<i>Dorota Golek-Sepetliewa</i>).	391
Indeks autorów (<i>Joanna Ciešlar</i>)	399
Indeks tłumaczy (<i>Joanna Ciešlar</i>)	407
Noty o Autorach	409

Wstęp

W ostatnim ćwierćwieczu rozwój przekładoznawstwa dążył do zajęcia miejsca komparatystyki, lokując się w centrum badań porównawczych. Komparatystyka traktowana jako dziedzina wiedzy literaturoznawczej poszerzyła pole swoich badań, jednocześnie zaś uszczegółowiła i zawężyła zakres porównania. W efekcie funkcjonują różne komparatystyki: literatury w odniesieniu do literatury światowej, różnych sztuk i literatury lub paralelnie literatury i innej sztuki, np.: muzyki, malarstwa, filmu, a także komparatystyka dyskursów itp. Przypomina to trochę niesemiotyczną chęć uaktualnienia semiotycznych projektów Jurija Łotmana czy Borysa Uspieńskiego, dotyczącą badania kultury w płaszczyźnie synchronicznej i diachronicznej, z uwzględnieniem przekodowań znakowych w/między wtórnymi systemami modelującymi, w jakich egzystują różne sztuki i literatura. Przekształcanie się rozumienia i uprawiania komparatystyki wyrasta bowiem z krytyki poststrukturalistycznej, która zapoczątkowała zwrot kulturowy w literaturoznawstwie, jak również z wcześniejszych niedostatków w tej dziedzinie wiedzy literaturoznawczej. Powstało przekonanie, że w kulturze wszystkie elementy korespondują z sobą we wzajemnej interakcji. Kosztem rezygnacji z deskrypcji znakowej/lingwistycznej wyeksponowana została interpretacja i jej skutki w kulturze, najczęściej w ujęciu pragmatyzmu (Richard Rorty i in.). Jednak kategorie porównania i podobieństwa, uważane wcześniej za centralne w badaniach porównawczych, okazały się w dyskursie ponowoczesnym niebezpieczne ze względu na ich manipulacyjny charakter. Porównanie może być krzywdzące dla którejś ze stron, a podobieństwo zakłada podporządkowanie czemuś. W wyniku tego inne, nieporównywalne i niepodobne może być traktowane wrogo. Dlatego współcześnie w komparatystyce celowo mnoży się przestrzenie interakcyjne, by uniknąć porównania i podobieństwa na rzecz interakcyjności i złożoności, czego przykładem są rozważania Jacques'a Derridy, Pierre'a Bourdieugo, Michela Foucaulta czy Gillesa Deleuze'a.

Jednocześnie kategorie podobieństwa, referencji i binaryzmu zostały poddane krytyce ze względu na ich możliwość orzekania o świecie. Foucault, rozważając relację między słowem a malarstwem w zbiorze szkiców zatytułowanym *To nie jest fajka*, przy okazji opisu fenomenu malarstwa René Magritte'a, wyraźnie oddzielił od siebie te dwie kategorie. Podobieństwo może odnosić się — według

niego — tylko do rzeczy, które są tak przedstawiane. Istotą słowa natomiast jest referencjalność. Tę z kolei odrzucił Derrida. Wraz z krytyką binaryzmu doprowadziło to do zakwestionowania idei ekwiwalencji i tak wcześniej sprawiającej trudności przekładoznawcom, ponieważ w myśleniu za pomocą systemu binarnego zbyt dużo zdarza się wyjątków.

Zakresy badań komparatystyki i przekładu krzyżują się w znacznej mierze, co szczególnie widoczne stało się pod wpływem zmian, które zaszły w kontekście „zwrotu kulturowego” w literaturoznawstwie i myśli ponowoczesnej. Otwarcie na kulturę i sytuację społeczno-polityczno-ekonomiczną spowodowało inny sposób włączenia kontekstu do badań także literackich niż to miało miejsce wcześniej. Wymusiło interdyscyplinarność i rozluźnienie granic metodologicznych, granic dziedzin wiedzy i kategorii, rozszerzając i funkcjonalizując badania, co wymaga od badacza myślenia kompleksowego i holistycznego. Wynika stąd inny obraz przekładoznawstwa, a przede wszystkim badań nad przekładem literackim. Niefunkcjonalny jest bowiem podział na językoznawcze i literaturoznawcze badania przekładu artystycznego, ponieważ opis struktury przekładu jako faktu literackiego i kulturowego związany jest z jego lokalizacją w literaturze (wyjściowej i docelowej), a więc uchwycenia interakcji powstałej w wyniku komunikacji międzykulturowej w kulturze przyjmującej. Okazuje się, że przekład i komparatystyka stały się słowami kluczowymi dla współczesnej kultury, w której dominuje mechanizm transwersalności. Przestrzeń przekładoznawstwa stanowi więc komparatystyka. Taki pogląd reprezentują autorzy większości prac zebranych w tym tomie.

Refleksja nad wzajemnym przenikaniem się kultur, szerząca się wraz ze wzrostem środków informacji, sprawia, że została dostrzeżona szczególna rola przekładu w tym względzie. Przekład jako akt porozumienia międzykulturowego jest operacją komunikacyjną, międzyjęzykową i międzytekstową, co w różnym stopniu odnotowują teoretycy. Złożoność zagadnień teoretycznych i ich dyskusyjności podejmują autorzy artykułów, próbując ustosunkować się między innymi do zjawiska przenoszenia uwagi badawczej z tekstu źródłowego na przekład. Pragmatyczny aspekt literatury i komunikacji, podkreślenie funkcji komunikacyjnej, skierowanie uwagi badawczej na czytelnika, determinujące odbiór warunki i cele deklarowane pośrednio i bezpośrednio przez przedstawicieli „zwrotu kulturowego”, podkreślenie różnorodności literatury oraz zainteresowanie interpretacją (sugerujące dowolność) sprawiły, że zarówno tzw. manipuliści, jak i badacze z *Translation Studies* koncentrują się na tekście docelowym, marginalizując tekst źródłowy. W ten sposób oryginał znalazł się w związku podrzędności z przekładem, a przekreśleniu uległy starania lingwistycznej orientacji w badaniach literackich, skupionej na aktualizacji semantycznej słowa w tekście.

Słusznie upomniano się o odbiorcę przekładu, lecz przekład stanowi wynik działania różnych czynników, będąc konceptualizacją z konceptualizacji. Poza

względami poznawczymi i artystyczno-estetycznymi są to czynniki ideologiczne, społeczne, a nawet ekonomiczne kultury docelowej. Dlatego Itamar Even-Zohar uzależnia wybory translacyjne od systemu kultury docelowej, podobnie jak efekt przekładu od norm i wzorców kultury przyjmującej. Ponadto podkreśla związek między przekładami, polegający na wzajemnym oddziaływaniu, autonomizując sferę przekładu, jednocześnie uzależniając go od uwarunkowań zewnętrznych tekstu. Oderwanie przekładu od źródła i bezkrytyczne wprowadzenie do kultury przyjmującej budzi wątpliwości, czy wobec tego można go traktować jako gatunek literatury rodzimej.

Kontrowersyjność i atrakcyjność obietnic badawczych przyciąga uwagę autorów. Wielość „komparatystyk”, podważona referencjalność i podobieństwo, zakwestionowana ekwiwalencja, a tym samym odsunięcie oryginału na margines badań godzą w istotę przekładu przez redukcję elementów aktu komunikacji, ponieważ tłumaczenie służy porozumieniu, choćby z założenia, w trakcie którego oddziałują na siebie obie strony, co może, lecz nie musi, prowadzić do podporządkowania się którejs z nich.

„Zwrot kulturowy” teorii literatury został zapośredniczony w badaniach kulturowych socjologów (np. Maxa Webera, Carla Mannheima), psychologów i filozofów (Waltera Benjamina, Theodora W. Adorna), zanim objawił się w pracach między innymi: Michela Foucaulta, Jacques’a Derridy, Pierre’a Bourdieugo, Jeana Baudrillarda i innych. Dzięki temu nauka o literaturze otworzyła się na uniwersum kulturowe, co wskazało na niemożność całkowitego oddzielenia interpretacji i teorii od uwikłań ideologicznych. Idea otwarcia wyraża sprzeciw wobec wszelkiej redukcji, co pozostaje w sprzeczności z deklaracjami na temat unieważnienia oryginału. Praktyka przekładoznawcza stara się unikać podobnych sugestii, a praktyka translatorska ich raczej nie uwzględnia, chyba że stanowić mają rodzaj prowokacji artystycznej. Tłumaczy się bowiem teksty werbalne, a te są aktualizacją semantyczną systemów językowych i ich użyć ze względu na potrzebę użytkownika, co podkreślają kognywiści, według których kultura, warunki społeczne, ideologia, etyka, osobowość itp. są wpisane w język, czyli słownik, gramatykę, i jego użycie. Píše na ten temat Elżbieta Tabakowska w studiach nad przekładem, wskazując między innymi na istnienie barier kulturowych w gramatyce.

W tradycji nauki o literaturze w podobnym kierunku, lecz z uwzględnieniem również perspektywy nadawcy, zmierzały badania z zakresu socjologii literatury końca lat sześćdziesiątych minionego wieku, np.: Roberta Escarpita, Alberta Memmiego, Michała Głowińskiego, Stefana Żółkiewskiego, Janusza Lalewicza, Andrzeja Menewela i in. Podkreślano świadomość formy artystycznej zawierającą pamięć tradycji literackiej i kulturowej oraz obecną w niej zasadę konstrukcyjną, wskazującą na uwarunkowania zewnętrzne. *Słownik terminów literackich* pod redakcją J. Sławińskiego podaje: „w centrum zainteresowań socjologii literatury tego typu znajdują się systemy norm literackich

utrwalonych w tradycji, a ujmowane jako korelaty zbiorowych przyzwyczajzeń, gustów i potrzeb estetyczno-ideowych”. Forma literacka jest nośnikiem znaczenia ukształtowanego w określonych warunkach. Aby dotrzeć do sensu, tłumacz powinien zdawać sobie sprawę z wagi zachowania formy także ze względów funkcjonalnych, by przekład mógł pełnić podobną funkcję kulturową, jak oryginał, niezależnie od przesunięć, jakie wprowadzi kultura docelowa. Dokonując mikro- i makrowyborów, niewątpliwie czyni to według własnych preferencji, systemu kultury docelowej i być może woli decydentów zlecających przekład.

Bez względu na przyczynę wyboru istotą przekładu jest komunikacja, na którą składa się spektrum zagadnień estetycznych, ideowych, kulturowych i językowych oryginału i kultury wyjściowej oraz przekładu i kultury przyjmującej, wynikające z punktu widzenia i kompetencji tłumacza. Jego natomiast obowiązuje pisany i niepisany kodeks etyczny wobec autora i tekstu wyjściowego, ograniczający możliwości manipulacyjne.

Te i podobne problemy poruszają autorzy artykułów zebranych w kolejnym tomie „Przekładów Literatur Słowiańskich” zatytułowanym *Wzajemne związki między przekładem a komparatystyką*, wskazując w jaki sposób komparatystyka staje się coraz bardziej przekładoznawstwem, unaoczniając transwersalność kultury i literatury współczesnej bez uprzedzeń i wrogości. W badaniach prowadzonych w tym zakresie odsłaniane są poszczególne rejony literatury światowej, coraz trudniejsze do opisanego. W tym kontekście autorzy niniejszego tomu podejmują zagadnienia: miejsca przekładu i przekładoznawstwa w badaniach (Marko Juvan, Bożena Tokarz), metody badań nad przekładem (Martina Ožbot), intertekstualności (Hanna Makurat), postawy hermeneutycznej badacza i tłumacza (Bożena Tokarz, Robert Grošelj, Anita Srebnik, Anna Muszyńska), komparatystyki naukowej (Tea Rogić-Musa), sylwetki tłumacza komparatysty w konkretnych przekładach (Anna Muszyńska, Marta Buczek, Małgorzata Filipek, Monika Gawlak), przekładu na pograniczu kultur (Miran Košuta), przekładu wobec literatury światowej (Marko Juvan), kulturowego i językowego trójkąta tłumaczeniowego (Robert Grošelj), refrakcyjności przekładu (Dorota Żygadło), dylematów komparatystyki i przekładu (Leszek Małczak), przekładu jako gatunku literatury rodzimej (Magdalena Pytlak) oraz zagadnienie zjawiska tekstów hybrydowych, jawny przykład usunięcia oryginału z pola widzenia ze względów pragmatycznych (Przemysław Brom).

Jedynie trzy artykuły zamieszczone w tym tomie nie dotyczą problematyki przekładowej tekstów literackich. W dwóch z nich autorzy skupiają się na tekstach nieliterackich: na słowniku dwujęzycznym (Anita Srebnik) i na tekstach administracyjnych Unii Europejskiej (Przemysław Brom). Jeden tekst został poświęcony praktyce tłumaczeniowej, z której wynika, że niezależnie od krytyki binaryzmu, podważającej ideę ekwiwalencji, tłumacz poszukuje jej z obowiązku etycznego i poznawczego, mając świadomość jej stopniowości (Hanna Karpińska).

Z potrzeby uporządkowania myślenia na temat relacji między przekładem a komparatystyką wszystkie artykuły zostały pogrupowane w czterech częściach zatytułowanych: 1. *Przekład i komparatystyka: zakresy i cele*, 2. *Przekład w poszukiwaniu miejsca w komparatystyce i w kulturze*, 3. *Spotkanie kultur na pograniczu i w języku* oraz 4. *Tłumacz komparatysta*.

Bożena Tokarz

Indeks autorów

A

Adamska-Sałaciak Arleta 307—308, 320, 325—326, 339
Ajschylos, też Aeschylus 16, 35
Alighieri Dante 16—17, 35, 37, 219, 246
Al-Kasimi Ali M. 307, 325
Anderson Benedict 141
Andrejczin Lubomir 394
Andrić Ivo 186, 196
Appadurai Arjun 143
Apter Emily 82, 376
Arac Jonathan 19, 21, 29, 40—41
Arduini Stefano 57—58, 66—67
Arystoteles 71
Ashbery John 207
Aškerc Anton 17, 37
Atanasowa Desislawa-Dewora 395
Auerbach Erich 20, 29, 40—41, 97, 123, 156
Austin John Langshaw 348—349

B

Bachnewa Kalina 391, 394, 396, 398
Baczwarowa Janka 394
Bajazyt II 186
Baker Mona 307, 325
Bakuła Bronisław 139
Balabán Jan 152—153, 157
Balbierz Jan 155
Balbus Stanisław 178
Balcerzan Edward 160, 200, 204, 220, 228, 247, 265, 356, 359—360, 374, 381
Baluch Jacek 161
Banasiak Bogdan 69, 71
Barac Antun 103, 120, 129
Barańczak Stanisław 201, 214, 372
Bargielska Justyna 392
Barković Josip 98, 123
Barthes Roland 211

Bartmiński Jerzy 78, 80
Bassnett Susan 18, 29, 32—33, 38, 75, 202, 220, 228, 247, 256, 274, 290, 375—376
Battocletti Cristina 223, 250
Baudrillard Jean 9, 222, 249
Bauman Zygmunt 143, 393
Beaugrande Robert-Alain de 344
Beker Miroslav 94, 100—101, 105, 119, 125, 127, 131
Benjamin Walter 9, 82
Benson Morton 311, 317, 329—330, 336
Béranger Pierre-Jean de 27, 49
Berman Antoine 68, 71, 77
Białoszewski Miron 206
Bilczewski Tomasz 74—75, 79, 81—82, 138, 140—141, 154, 201—205, 213, 374
Biolczew Bojan 394, 396
Birus Hendrik 23, 29, 44
Biti Vladimir 98—99, 101, 105, 124—126, 131
Blatnik Andrej 218, 237, 245
Bloom Harold 72
Boccaccio Giovanni 167
Bogomolov Vladimir 380
Bojtár Endre 88, 105, 113, 131
Bolecki Włodzimierz 84, 105, 108, 132, 155, 175, 367
Bonowa Dojczynowa Stanka 398
Borges Jorge Luis 68
Borisowa Sylwia 393, 396
Borowski Tadeusz 197, 383
Bożkow Bożko 393
Božič Peter 218, 245
Brandes Georg 21, 29, 42
Brazzoduro Gino 217, 228—229, 244, 256
Brenkus Radovan 380
Brom Przemysław 10
Buchowski Michał 378, 379

Buczek Marta 10, 205—206, 382—384, 387
 Budzyk Kazimierz 88—89, 113
 Buko Andrzej 393
 Bukowiec Paweł 195
 Bukowski Piotr 79, 161
 Burzyńska Hanna 76

C

Cackowski Zdzisław 382
 Calasso Roberto 80
 Calderón de la Barca Pedro 16—17, 27,
 35—36, 49, 186
 Camus Albert 78
 Cankar Ivan 218, 222, 228, 245, 249,
 279—280, 284, 296, 301
 Casanova Pascale 18—20, 23, 29, 32—33,
 39, 40, 45
 Cechosz Iwona 263
 Cervantes Saavedra Miguel de 17, 36, 68,
 186
 Charnas Tomasz 208
 Chasles Philarète 16, 35
 Chopin Fryderyk 80, 392
 Cieślak Joanna 206
 Clodig Aldo 221, 232, 235, 248
 Cohen Yolande 187, 196
 Cronia Arturo 227—229, 255, 256
 Cudak Romuald 206
 Curtius Ernst Robert 97, 123
 Czawdarow Raczo 395
 Czechowicz Józef 362, 364—365
 Czermińska Małgorzata 158
 Czermiński Marcin 196
 Czyżniewska Agnieszka 259, 262

Č

Čučnik Primož 200, 205—208, 210—214,
 233—234, 240, 242
 Čudina Jakov, też Giacomo Chiudina 218,
 245

D

D'haen Theo 16, 19, 21, 23, 25, 29, 30—31,
 35, 39, 41—42, 44—45, 47
 Damrosch David 18, 20, 22—24, 28—33,
 38, 41, 43—45, 47, 50—51, 155, 202
 Dankowa Steliana 398
 Daskalów Nikołaj 394, 396
 Davičo Chaim 186

Dąbek-Wirgowa Teresa 394
 Dąbrowski Mieczysław 79, 143, 154, 184,
 195, 375
 Dąbska-Prokop Urszula 203, 342, 347
 Debelianow Dimczo 162
 Dedecius Karl 376
 Defoe Daniel 167
 Dejanowa Wera 393
 Deleuze Gilles 7, 68—71
 Denczewa Diliana 397
 Derrida Jacques 7—9, 68, 70
 Detela Jure 205
 Detiénne Marcel 71
 Dijk Teun Adrianus van 345
 Dilthey Wilhelm 82, 91, 116
 Dimitrowa Błaga 397
 Dimitrowa Marinela 397
 Dimowa Teodora 267, 270
 Dinekow Petyr 394
 Domínguez César 19, 29—30
 Donat Branimir 98, 105, 124, 131
 Dončević Ivan 98, 123
 Dostojewski Fiodor 17, 36, 78
 Dressler Wolfgang Ulrich 344
 Drumew Wasil 162
 Dukanović Alija 186
 Dukić Davor 98, 105, 123, 131
 Duval Alexandre 24, 46
 Dygat Stanisław 383
 Dziadek Adam 139, 147

Đ

Đurišin Dionýz 19, 22, 30, 32—33, 39, 74,
 76—77, 378

E

Eckermann Johann Peter 25—27, 30, 47—49
 Eco Umberto 229, 256, 308, 320, 327, 339
 Eichenbaum Borys 121
 Escarpit Robert 9, 220, 247
 Étiemble René 20, 30, 357, 377
 Even-Zohar Itamar 9, 18, 30, 32—33, 38,
 138, 161, 273, 289
 Eysteinnsson Ástráður 15, 30—32, 34

F

Fast Piotr 77, 138, 145, 151, 174, 360, 369,
 374
 Fazio Fabio 222, 250

Fiedorczyk Julia 206
Filipek Małgorzata 10
Flaker Aleksandar 94—97, 100—101, 104—
105, 119—122, 126—127, 130—131
Foks Darek 206
Franciszek z Asyżu 221, 248
Frangeš Ivo 94—95, 119—120
Franičević Marin 98, 123

G

Gabe Dora 392
Gadamer Hans-Georg 69, 82, 205
Gałązka Wojciech 394
Galczyński Konstanty Ildefons 201
Gawlak Monika 10, 205—206
Georgiewa Galina 392
Gierowski Piotr 160
Gierszewski Maciej 208
Głowacki Janusz 385
Głowiński Michał 9, 89, 105, 113, 131, 365,
378
Gnisci Armando 358
Goethe Johann Wolfgang von 15—19, 22—
30, 32—39, 42—51, 202
Goldberg Jakub 196
Golinowska Stanisława 150
Gołek-Sepetliowa Dorota 398
Gombrowicz Witold 174—183, 381—383
González-Jover Adelina Gómez 307, 325
Gospodinow Georgi 259—268, 270
Gouws Rufus H. 307, 309—310, 313, 316,
325, 328—329, 331, 336
Górski Konrad 89, 105, 114, 132
Górski Tomasz 175—176
Grabowski Tadeusz Stanisław 392—393
Gradnik Alojz 221, 224, 229, 232, 239,
243, 248, 251, 256, 277, 281, 285—287,
293—294, 297—298, 302
Gregorič Simon 225, 229, 236, 252—253,
256
Greń Zbigniew 269
Grigorowa Margreta 361, 394, 396
Grin Alexander 380
Grosbart Zygmunt 258
Grošelj Robert 10
Gruda Marlena 206
Grzebalski Marcin 206
Gugulanowa Iwanka 394
Gutt Ernst-August 308, 326

H

Habsburg Maria Teresa 56, 65
Hafiz, też Hafis 23, 25, 44, 47
Hakl Emil 152—153, 157
Halliday Michael Alexander Kirkwood 346
—347
Halverson Sandra L. 308, 326
Hammer-Purgstall Joseph 25, 47
Hamze Dimitrina 396
Harris Brian 203
Hartwig Julia 201
Hegel Georg Wilhelm Friedrich 71
Heidegger Martin 69
Hejmej Andrzej 142, 375—376
Herbert Zbigniew 392, 395
Herbich Tomasz 393
Herder Johann Gottfried 16, 24, 26, 35, 45,
48, 155
Herling-Grudziński Gustaw 381, 393
Herold Jan 395
Heydel Magda 70, 79, 161, 201, 204
Hieronim, św. 73
Höffe Otfried 69
Hoffman Eva 78
Hönig Hans Gerhard 310, 316, 328, 335
Hopensztand Dawid 88—89, 113
Huelle Paweł 392
Hůlová Petra 152—153, 156—157
Huntington Samuel 220, 247
Husserl Edmund 69, 91, 116

I

Ingarden Roman 87—88, 91—92, 105, 112,
116—117, 132, 393
Ingolič Anton 272—273, 275—279, 285—
289, 291—296, 302—303
Iwanczewa Swetomira 394
Iwanowa Cenka 394

J

Jakobson Roman 349
Jakóbiec-Semkowowa Milica 196
Jamnik Tatjana 205
Jan Paweł II, zob. Wojtyła Karol
Jan Zoltan 218, 229, 245, 256
Janaszek-Ivaničková Halina 202, 377
Jančar Drago 221, 228, 232, 236—238, 248,
255
Jarniewicz Jerzy 381—384

- Jarošová Alexandra 307, 325
Jaworski Krzysztof 205
Jeleński Konstanty 381
Jeličić Živko 98, 123
Jelinčić Dušan 221, 232—233, 236, 238—
239, 248
Jesih Milan 218, 245
Jež Tomasz Teodor, też Teodor Tomasz Jež,
właśc. Zygmunt Miłkowski 395
Jugov Aleksej 380
Jullien François 71
Juvan Marko 10, 18—19, 30, 38, 40, 275, 291
- K**
Kaczorowska Monika 201
Kaindl Klaus 54, 58, 62, 66—67
Kalaga Wojciech 139
Kalidasa 23, 44
Kalinski Alma 99, 105, 124, 132
Kant Immanuel 69, 71
Kaplan Robert 307, 325
Kapuściński Ryszard 383, 392, 395
Karabełowa Magda 393—394
Karamzin Nikołaj 168—169
Karangiozow Panajot 394, 396
Karcz Andrzej 85, 105, 109, 132
Karpaczewa Marta 259, 269
Karpińska Hanna 10
Kasperska Iwona 150
Kasperski Edward 141—144, 184, 194, 201,
374—375, 378—379
Kasprowicz Jan 396
Katajev Valentin 380
Katičić Radoslav 94, 102, 105, 119, 128, 132
Kavanagh Kathryn 314, 333
Kavčič Vladimir 218, 245
Kaverin Veniamin 380
Kayser Wolfgang 94, 97—98, 103, 119,
123—124, 129
Kątny Andrzej 196
Keff Bożena 206
Kette Dragotin 239, 277, 279—281, 284—
287, 293, 296—297, 300—302
Kisiel Marian 147
Kisielewski Stefan 381
Klaus Václav 152
Kleiner Juliusz 91, 116
Kłosiński Krzysztof 139
Kmita Jerzy 82
Knysz-Tomaszewska Danuta 358, 376
Kobal Boris 223, 250
Kocbek Edvard 205, 235, 242
Koch Manfred 22—26, 30, 43, 45, 47—48
Kochanowski Jan 396
Kola Adam F. 84, 105, 108, 132, 155, 376,
378—379
Kolewa Krasimira 395
Koller Werner 308, 326
Kołakowski Leszek 380—381, 393
Komelj Miklavž 200, 205, 240, 242
Konopnicka Maria 195—196
Konstantinowa Elka 395
Kopczyk Michał 206, 212
Kornhauser Julian 205
Korytkowska Małgorzata 266
Kosovel Srečko 217—218, 221—222, 226,
229, 231, 233, 236, 239, 241, 244—245,
248—249, 253, 256
Kostowa Mira 396
Košuta Miran 10, 217—218, 229, 234,
236—237, 239—240, 243, 245, 256
Kot Włodzimierz 145
Kovačić Lojze 218, 226, 229, 243, 245, 253,
256
Kowaczewa Adriana 397
Kozak Jolanta 193—194, 205
Kraigher Alojz 218, 245
Krakar Lojze 205
Kranjec Miško 218, 245, 275, 291
Krasicki Ignacy 87, 89, 111, 113
Krasowska Ewa 155, 175, 367
Krasnodębski Zdzisław 393
Kravos Marko 221, 228, 231—234, 236—
237, 239, 242—243, 248, 255
Krek Simon 311, 329
Kridl Manfred 84—93, 102—118, 128—130,
132
Kroll Walter 89, 91, 106, 114, 116, 132
Kromann Hans 309, 327
Krynicky Ryszard 392, 395
Krysztofiak Maria 154—155
Kubicki Roman 78
Kuhn Thomas Samuel, też Thomas Kuhn 53,
58, 62, 67, 76
Kuić Gordana 184—186, 188, 190—192,
194, 197, 199
Kujew Kujo 394
Kundera Milan 21, 30, 42, 79—80, 140, 154

Kunert Andrzej Krzysztof 393
Kusal Krzysztof 259
Kussmaul Paul 310, 316, 328, 335

L

Lainšček Feri 221, 240, 248
Lasić Stanko 94, 119
Lau-Bukowska Dimitrina 393
Lawall Sarah 18, 20, 30, 32—33, 38, 41
Lefevere André 75, 149—151, 154—156,
158—159, 274, 290, 375—376
Legeżyńska Anna 203—204, 207, 355, 376
Leisi Ernst 57, 66
Lekow Iwan 394
Lem Stanisław 383, 393, 396
Leśmian Bolesław 201, 359, 364
Leščić Jelica 93, 106, 118, 132
Levec Fran 226, 253
Lévy Joseph J. 187, 196
Lewicki Roman 175, 194, 360
Libera Antoni 384
Liczewa Amelia 395
Likomanowa Iskra 394, 398
Lipska Ewa 392, 395
Lipuš Florjan 221, 235, 241, 248
Loriggio Francesco 21, 30, 42
Ludvig Sonja 94, 106, 119, 132

Ł

Łazarczyk Bohdan 201
Łempicki Zygmunt 91, 116
Łukaszewicz Julian Antoni 196

M

Machno Wasyl 207
Magiera Jan 196
Magris Claudio 222, 249
Majakowski Włodzimierz 356
Majchrowski Jerzy 394
Makurat Hanna 10
Małczak Leszek 10, 72
Małdziewa Wiara 394—395
Mani Bala Venkat 26, 30, 48
Marecki Piotr 208
Markiewicz Henryk 89, 114, 211, 377—378
Markowski Michał Paweł 393, 395
Marušiak Jozef 374, 379—387
Mayenowa Maria Renata 204
Mazurkiewicz Filip 139

Mazzini Miha 221, 238, 241, 248
Michalski Kazimierz 69, 82
Michnik Adam 380—381, 393
Mickiewicz Adam 85, 92, 109, 117, 200—
201, 391, 395—397
Miklinová Galina 152
Miłosz Czesław 197, 201, 204, 206, 214,
380—381, 392, 395—396
Minczew Stefan 161—172
Miroslawska Wirginia 398
Moder Janko 229, 256
Möderndorfer Vinko 221, 233—234, 237,
249
Mokrzycka Agata 269
Molière, też Molier 277—278, 280—282,
284—287, 293—294, 297, 299, 301—302
Montale Eugenio 225, 229, 253, 256, 283,
299
Moran Joe 53, 59, 61, 67
Moretti Franco 18—19, 30, 32—33, 38—39
Mostowska Mariola 269
Mounin Georges 224, 229, 251, 256
Mozetič Brano 221, 233, 236, 238, 241, 248
Możejko Edward 174, 376, 393
Mrozek Sławomir 383, 385, 396
Mtuzze Peter 307, 325
Murn Josip 277, 279, 280—281, 284—287,
293, 296—297, 300—302
Muszyńska-Vizintin Anna 10, 366, 369
Myśliwski Wiesław 383—384

N

Nasiłowska Anna 393
Nazor Vladimir 145
Nelson Richard J. 307, 325
Nesvadbová Barbara 152
Neubert Albrecht 307, 325
Newmark Peter 224, 229, 251, 256, 273,
281, 289, 297—298
Nilin Pavel 380
Njegoš Petar Petrović 17, 36
Norwid Cyprian Kamil 201
Novak Boris A. 359—360, 367
Nowak Ilana 394—395
Nowicka-Jezowa Alina 358, 376
Nycz Ryszard 155, 393

O

O'Hara Frank 207

- Ocvirk Anton 17—18, 30, 32—33, 37
Okopień-Sławińska Aleksandra 89, 106,
113, 132, 365
Olszewska Izabela 196
Ong Walter Jackson 155
Oraić Tolić Dubravka 93, 106, 118, 132,
275, 277, 291, 293
Orlić Mila 223, 250
Orłowski Hubert 82
Orska Joanna 209, 211
Osti Josip 187, 221, 235, 238, 249
Ožbot Martina 10, 55, 59, 64, 67, 225, 229,
252, 256
- P**
Pahor Boris 221—223, 228, 233, 235,
238—243, 248—250, 255
Paletti Silvana 221, 232, 234—235, 237—
238, 249
Papo Bohoreta Laura 185—186
Pawłowska Halina 152
Pawłow Iwan 394
Peleš Gajo 94, 119
Penew Bojan 171, 392, 394
Peng Jing 305—306, 323—325
Pepelnik Ana 205
Peroci Ela 218, 245
Petrović Svetozar 94, 101, 106, 119, 127, 132
Petrow Paweł 396
Petrova Radostina 392
Pilátová Markéta 157
Pilch Jerzy 383, 385, 393
Pinchuck Isadore 307, 325
Pindar 25, 47
Pisarska Alicja 359
Pisk Klemen 205
Pizer John 20, 23—25, 30, 41, 45, 47
Plezia Marian 211
Podsiadło Jacek 206
Popovič Anton 160—161
Popow Alek 259—265, 267, 270
Popowa Albena 393
Pranjić Kruno 94, 119
Pregarč Aleksij 221, 234, 236—237, 239—
240, 249
Prešeren France 218, 222, 225, 228, 231,
234—245, 249, 252, 255
Pretnar Tone 205
Priatelj Ivan 17, 31, 36—37
Prinsloo Daniel Jacobus 309—310, 313,
328—329, 331
Pruski Krzysztof 187
Puszkín Aleksander 17, 36
Putrament Jerzy 89, 114
Pym Anthony 308, 316, 326—327, 335
Pytlak Magdalena 10, 78
- R**
Rajczew Iwan 396
Rajewska Ewa 200—201, 357—358, 376—
378, 381
Rapacka Joanna 141
Ratajczkova Dobrochna 166
Razboršek Maja 221, 241, 249
Rebula Alojz 221, 228, 236, 239, 241—242,
248, 255
Redliński Edward 383—384
Remak Henry H.H. 202
Res Alojzj 226, 253
Reymont Władysław 17, 36, 397
Rhein Philipp H. 16, 31, 36
Richardson Samuel 26—27, 48—49
Riccœur Paul 68—69, 71, 73, 76, 80
Rikew Kamen 394, 396—397
Rogić Musa Tea 10
Rojc Tatjana 223, 238, 243, 250
Rorty Richard 7, 70
Rosner Katarzyna 69, 213
Rospond Stanisław 196
Rózewicz Tadeusz 206, 393
Rózyca Małgorzata 393
Rózycki Tomasz 206, 392
Rudiš Jaroslav 153, 157
Rytel-Kuc Danuta 269
Rzeuska Maria 89, 114
- S**
Sager Juan Carlos 350
Samardžić Ljubiša 197
Samokovlija Isak 186, 196
Sapir Edward 56, 64, 360
Sapiro Gisèle 20, 31, 40
Schamoni Wolfgang 23, 31, 44
Schiller Friedrich 16, 24, 35, 45
Schleiermacher Friedrich Daniel Ernst 70,
82
Schlözer August Wilhelm 23, 44
Schmid Christoph von 168—169

- Schulz Hans-Joachim 16, 31, 36
Searle John Rogers 349
Semolič Peter 205, 233—234
Shakespeare William, też William Szekspir
16—17, 25, 36, 47, 277, 279, 281—283,
285—287, 293, 295, 297, 299—300, 302
Shaw George Bernard 17, 36
Siedlecki Franciszek 88—90, 113, 115
Siennicka Halina 196
Siwczyk Krzysztof 206
Siwor Dorota 195
Skrabek Dawid 211
Skwara Marta 145—147, 207, 375—376
Skwarczyńska Stefania 73—74
Sławek Tadeusz 158
Sławińska Irena 89, 114
Sławiński Janusz 9, 80, 89, 106, 113, 132,
161, 175, 204, 365
Sławski Franciszek 260, 265
Słowacki Juliusz 85, 92, 109, 117, 201
Smochowska-Petrowa Wanda 394
Snell-Hornby Mary 57, 59, 66—67, 75, 304,
307, 323, 325—326
Solar Milivoj 94, 119
Sommer Piotr 201, 206—207, 212
Sommerfeld Beate 375, 378
Sosič Marko 221, 236, 239, 242, 248
Sotirov Petar 269
Soukupová Petra 152—153, 157
Spasowa Prawda 393, 397
Spivak Gayatri Chakravorty 21, 31, 41, 203,
376
Srebnik Anita 10, 313, 332
Srhoj-Čerina Ljubica 99, 106, 125, 132
Staiger Emil 29, 41, 94, 97—99, 103, 119,
124—125, 129
Stanovnik Majda 16—17, 31, 35—37, 229,
256
Stasiuk Andrzej 383—384, 393, 395
Stecconi Ubaldo 57—58, 66—67
Sterkenburg Petrus Gijsbertus Jacobus van
305, 323
Strich Fritz 19, 22—25, 28—29, 31, 39,
43—45, 47, 50
Stritar Josip 15—17, 31, 35—37, 243
Subotin Stojan 84, 106, 108, 132
Svensén Bo 309, 327
Swidler Ann 79, 81
Symeonowa Chriska 259, 269
Symeonowa-Konach Galia 391—393
Szczęsna Ewa 154, 201, 374, 377
Szczypiorski Andrzej 197, 393
Szmydtowa Zofia 200—201
Szwed Anna 394, 397
Szwedek Weronika 397
Szymańska Katarzyna 149
Szymański Adam 196
Szyborska Wisława 392, 395, 397
- Š**
Šabach Petr 152, 154, 156
Šalamun Tomáš 205, 221, 228, 232—234,
236, 239, 242, 248, 255, 368
Šeligo Rudi 218, 245
Šicel Miroslav 96, 106, 121, 132
Šinko Ervin 98, 123
Škreb Zdenko 93—95, 98, 100—101, 106,
118—120, 124, 126—127, 132
Šlebinger Janko 17, 37
Šmaus Martin 153
Šrut Pavel 152
Šurla Andrej 205—206
- Ś**
Śliwiński Piotr 208, 210, 212
Świetlicki Marcin 206, 212
Święch Jerzy 358
- T**
Tabakowska Elżbieta 9, 75, 360
Tambor Jolanta 391, 393, 398
Tanty Mieczysław 192
Tatarkiewicz Władysław 69, 382
Thompson Ewa M. 96, 121
Thomsen Mads Rosendahl 19, 27, 29—33,
39, 49
Tieghem Paul van 161
Tischner Józef 380, 393
Todorow Władysław 264, 270
Todorowa Weliczka 394
Tokarczuk Olga 393, 395
Tokarz Bożena 10, 11, 138, 141—142, 145
—146, 151, 201, 205—206, 212, 258,
350, 357, 360, 366, 372, 374, 376, 378,
382—384
Tokarz Emil 141—142, 259, 269
Tolstoj Lew 17, 36—37

- Tomaszkiewicz Teresa 359
Tominšek Josip 17, 31, 36—37
Tomowa Malina 395
Torop Peeter 71
Tourey Gideon 77—78, 273, 290, 308, 326
Trávníček Jiří 151—152
Trdina Janez 218, 245
Trinko Ivan 221, 226, 229, 233—234,
236—239, 249, 253, 256
Trosborg Anna 342, 350
Tsu Jing 26, 31, 48
Tulli Magdalena 395
Tuwim Julian 201, 214, 362—363, 365,
369—371, 385
Twardowska Aleksandra 196
Twardowski Jan 393
Twardowski Kazimierz 91, 116
- U**
Udier Sanda Lucija 94, 106, 119, 132
Ulicka Danuta 84, 105, 108, 132, 374
Urbańczyk Stanisław 361
Užarević Josip 93—94, 98, 106, 118—120,
124, 132—133
- V**
Venuti Lawrence 22, 31, 44, 272, 288
Verč Sergej 221, 237—239, 249
Vermeer Hans Josef 55, 64
Vidan Ivo 96, 106, 121, 133
Viewegh Michal 152
Virik Jani 218, 237, 245
Virik Tomo 23, 31, 45, 273—274, 290
Vodička Felix 160—161
Vodnik Valentin 218, 245
- W**
Wagenstein Angel 259—264, 270
Wajda Andrzej 393
Warga Krzysztof 384
Wasilewa Lina 396
Wat Aleksander 381
Wawrzyńczyk Jan 269
Weitz Hans-Joachim 23, 31, 44
Wellek René 202, 220, 247
Welsch Wolfgang 72, 78
Węgrzyniak Anna 195, 197
Whorf Benjamin Lee 56, 64, 360
Wiedemann Adam 200, 205—208, 210—214
Wieland Christoph Martin 23, 44
Wilkoszewska Krystyna 70
Winckelmann Johann Joachim 27, 49
Wiśniewski Janusz Leon 384
Wojtyła Karol 393
Wóycicki Kazimierz 91, 106, 115—116, 133
- Y**
Yong Heming 305—306, 323—325
Young Robert 25, 31, 47
- Z**
Zajc Dane 221, 235—236, 248
Zamoyski Adam 393
Zamoyski Jan 196
Zanussi Krzysztof 393
Zelenka Miloš 375
Zgorzelski Czesław 114
Zgusta Ladislav 305—306, 317, 323, 325,
336
Zidar Pavle 218, 245
Zieliński Bogusław 141, 192
Ziętarska Jadwiga 166
Zima Peter Václav 23, 31, 44
Zlobec Ciril 218, 221, 235, 239, 243, 245,
249
Zschokke Heinrich 168
Zupan Uroš 368
- Ż**
Żemła Katarzyna 77, 138, 174, 374
Żółkiewski Stefan 9, 88—89, 106, 113, 133
Żuchelkowska Alicja 150
Żydek-Bednarczuk Urszula 344
Żygadło-Czopnik Dorota 10
- Ž**
Žmegač Viktor 94, 97, 100, 102, 106, 119,
123, 126, 128, 133
Župančič Oton 17, 37, 278—280, 284,
295—296, 301

Indeks tłumaczy

B

Baluch Jacek 74, 160
Banasiak Bogdan 68
Baran Bogdan 205
Bereska Henryk 356
Betocchi Darja 224, 232—239, 241—243,
251
Będkowska-Kopczyk Agnieszka 206
Biedrzycki Miłosz 205
Bielik-Robson Agata 72
Błońska Wanda 377
Błyskaw Ilija Raszko 168—169
Bobczew Stefan 168
Bobek Paweł St. 169
Bucka Kustec Karolina 244

C

Chmel Karol 380—381
Cieślak Joanna 67, 256
Clerici Martina 224, 239—241, 243, 251
Czernikow Olga 153

Č

Čučnik Primož 206

D

Dakskobler Francesco 273, 276, 289, 292
Dobrew Dorota 153
Dudzic Katarzyna 153
Dukanović Alija 186
Duszmanow D.T. 169

F

Fast J. 77
Funtek Anton 17, 36

G

Gałczyński Konstanty Ildefons 201
Gawlak Monika 205

Gerbóc Józef 383
Grabiński Tomasz 153
Graff Piotr 69
Gruew Joakim 168, 170

H

Hanková Iva 380—381
Hartwig Julia 201
Heydel Magda 161
Hölderlin Friedrich 80
Husu Franc 225, 236, 242, 253

J

Jamnik Tatjana 205
Japola Józef 155
Jasińska Maja 303, 339
Jones William 23, 25, 44, 47

K

Kalita Halina 196, 273, 276, 289, 292
Kaniowski Andrzej M. 69
Karpieńska Hanna 270
Konstantinović Zoran 123
Kornhauser Julian 205
Krakar Lojze 205
Kraśniński Zygmunt 201
Krzysztyński Zbigniew 152

L

Leśmian Bolesław 201
Lukas Katarzyna 161

Ł

Łukasiewicz Małgorzata 69, 82

M

Malicka Maria 270
Małczak Leszek 133
Martin Ezio 222, 238—239, 242, 249

- Marušiak Jozef 380—386
Matuszewski Krzysztof 68
Meschonic Henri 80
Michalski Kazimierz 69, 82
Milecki Aleksander 211
Milič Jolka 224, 231—233, 235—243, 251
Mináriková Marianna 380
Minczewa-Gospodarek Kamelia, też Kamelia
Mincheva-Gospodarek 270
Muszyńska-Vizintin Anna 51
- N**
Nenow Jurdan 168
Norwid Cyprian Kamil 201
Nowotniak Justyna 76
- O**
Obit Michele 224, 234—243, 251
Olszewski Maciej 206
Orłowski Hubert 82
Ostromęcka Helena 76
- P**
Papierz Maryla 161
Pisk Klemen 205
Pomorska Joanna 187
Pretnar Tone 205
Prokop Jan 376
Pytlak Magdalena 270
- R**
Raszić Milan Dawid 169
Roniker Michał 78
Rosner Katarzyna 69
Różewicz Julia 152—153, 157—158
- S**
Sandauer Artur 356
Sikorski Janusz 82
Sławiński Janusz 161
Słowacki Juliusz 201
Sobol-Jurczykowski Andrzej 68
Sommer Piotr 201
Stamać Ante 123
Sterew D. 170
Subotin Stojan 89, 106, 114, 132
Swoboda Tomasz 71
Szuster Marcin 72
- Š**
Šalamun-Biedrzycka Katarina 206, 368
Štefan Rozka 363
- T**
Tarnawski Władysław 283, 300
Tomažin Petra 206
Trakow K.S. 168
Tuka Wanda 202
- U**
Ulaszek Stanisław 71
- V**
Válek Miroslav 385
Vascotto Patrizia 224, 231—232, 234, 239,
242, 251
- W**
Wąs Magdalena 185, 192—193
Wiedemann Adam 200, 205—207
- Y**
Yessénik Viktor, też Viktor Jeseník 277,
294
- Ž**
Živojinović Branimir 88, 112, 132
Župančić Oton 278—279, 295

Opracowała Joanna Ciešlar

Noty o Autorach

Buczek Marta, ur. 1971, doktor nauk humanistycznych, adiunkt w Instytucie Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, literaturoznawczyni, słowacystka. Zajmuje się historią literatury słowackiej, teorią literatury i teorią przekładu. Jest autorką książki pt. *O polskich przekładach prozy Vincenta Šikuli* (2010). Najważniejsze publikacje: *Z dziejów podmiotu i podmiotowości w literaturach słowiańskich XX wieku* (2005, współredakcja zbioru); *Subkultura w powieści Doroty Masłowskiej pt. Wojna polsko-ruska po flagą białą-czerwoną (Sneh a krv)* (2009, in: *Slovanstvo na križivatke kultúr a civilizácií*. Red. M. Kováčová, M. Lizoň. Banská Bystrica, Fakulta humanitných vied Univerzity Mateja Bela); *Słowacki realizm magiczny w polskim przekładzie* (2009, „Przekłady Literatur Słowiańskich”. T. 1); *Przekłady literatury słowackiej na język polski po roku 1989* (2009, in: *Literatúra v kontexte slovanskej kultúry 20. Storočia*. Red. M. Kováčová. Banská Bystrica, Fakulta humanitných vied Univerzity Mateja Bela); *Wielokulturowość w przekładzie „Opowieści galicyjskich” Andrzeja Stasiuka* (2010, „Przekłady Literatur Słowiańskich”. T. 2); *Bariery kulturowe w słowackim przekładzie „Ferdynand” Witolda Gombrowicza* (2012, „Przekłady Literatur Słowiańskich”. T. 3); *Polské preklady novel a povedok Františka Švantnera v knihe Piargi* (2012, in: *František Švantner. Živiot a dielo*. Zost. J. Kuzmíková. Bratislava, Ústav slovenskej literatúry SAV) i inne. Jest również współautorką tłumaczenia słowackiej sztuki dramatycznej Juliusa Meinhoma pt. *Neplač Anna — Nie płacz Anno*, wystawionej w Opolskim Teatrze Lalki i Aktora im. A. Smolki (2011).

Brom Przemysław, ur. w 1976 r. w Chorzowie, dr nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa, adiunkt w Katedrze Studiów Środkowoeuropejskich Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej; tłumacz przysięgły języka chorwackiego. Zajmuje się badaniem funkcjonowania języków sztokawskiego obszaru dialektalnego w ujęciu socjolingwistycznym, a ponadto badaniami korpusowymi języka chorwackiego, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu prefiksów czasownikowych na językowe wyrażanie zależności przestrzennych, jak również analizą hybrydowych tekstów Unii Europejskiej. Autor monografii pt. *Czarnogórski standard wobec różnicowania języko-*

wego południowej Słowiańszczyzny (Bielsko Biała, Wydawnictwo ATH, 2007) oraz kilkunastu artykułów, m.in.: *Wpływ prefiksu czasownikowego iz- na sposoby wyrażania zależności przestrzennych w języku chorwackim (Filologie, areál a praxe: inovativnost v současných filologických oborech. Sv. 2. Praha, Verbum, 2012)*, *Teoretyczne podstawy kategoryzacji prefiksów czasownikowych definiujących zależności przestrzenne w języku chorwackim (ZORA 80. Globinska moč besede. Red. prof. dr. M. Orožen ob 80-letnici, 2011)*, *Różnicowanie czarnogórskiego standardu językowego na przykładzie wybranych elementów systemu fonetycznego (Świat Słowian. 2. Bielsko-Biała, Wydawnictwo ATH, 2010)*, *Fonemy ś i ź w procesie różnicowania sztokawskiego obszaru językowego (Slavia Centralis 2009 let. 2, št. 1)*.

Filipek Małgorzata, ur. w 1967 r. w Międzyzlesiu (woj. dolnośląskie), dr, adiunkt w Zakładzie Serbistyki Instytutu Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego. Zainteresowania naukowe — literatura serbska XX i XXI w., podróżopisarstwo, przekład artystyczny. Najważniejsze publikacje: monografia *Literatura serbska w Polsce międzywojennej* (Wrocław 2003); artykuły: *Шпанска култура у «Писмима из Шпаније» и «Новим писмима из Шпаније» Гордане Ђурјанић*. In: *Књижевност и култура. Зборник МСЦ. 39/2. Београд 2010*, s. 635—648; *Hiszpania w powieściach Gordana Kućić*. In: „Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор”. Књ. 76. Београд, Филолошки факултет, 2010, s. 31—44; *Između ideologije i autobiografije. Španski građanski rat (1936—1939) u književnoj viziji Gordane Ćirjanić*. In: *Njegoševi dani 3*. (Nikšić 1.—3.09. 2010). Nikšić, Univerzitet Crne Gore, Filozofski fakultet, 2011, s. 189—200; *Koloryt pogranicza serbsko-tureckiego w polskich przekładach prozy Borisava Stankovicia*. W: „Przekłady Literatur Słowiańskich”. T. 2, cz. 1: *Formy dialogu międzykulturowego w przekładzie artystycznym*. Red. B. Tokarz. Katowice 2011, s. 215—232.

Gawlak Monika, ur. w 1976 r., dr, literaturoznawczyni, słowenistka, adiunkt w Zakładzie Teorii Literatury i Translacji w Instytucie Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Jej zainteresowania naukowe skupiają się głównie wokół: współczesnej literatury (polskiej, słoweńskiej, południowo-słowiańskiej), problematyki przekładu literackiego oraz glottodydaktyki. Tłumaczyła z języka słoweńskiego teksty literackie i naukowe. Jest autorką m.in. artykułów: *Poezja Gregora Strnišy w przekładzie Katariny Šalamun-Biedrzyckiej* (2009); *Tożsamość Čefura w przekładzie powieści Gorana Vojnovicia pt. „Čefurji raus!” w tłumaczeniu Tomasza Łukaszewicza* (2012); *Slovenski roman na Poljskem po letu 1991 (knjižne izdaje)* (2012); *Poljski prevodi slovenskih dram v letih 1991—2005* (2012); a także opublikowanej nakładem Wydawnictwa Uniwersytetu Śląskiego monografii pt. *Świat poetycki Gregora Strnišy* (2012).

Grošelj Robert, ur. w 1978 r. w Postojnej (Słowenia), dr, asystent w Instytucie Przekładu Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu w Lublanie (Słowenia). Zajmuje się słoweńsko-włoskimi badaniami kontrastywnymi, przekłado-

znawstwem, porównawczą słowiańską i słoweńską składnią (synchroniczna i diachroniczną). Wybór publikacji: *Miklošičev prispevek k skladejski obravnavi starocerkvenoslovanskega nepredložnega mestnika* (2007, artykuł w czasopiśmie); *Vezljivost glagolov izhodiščno mišljenjskega pomena in njihovih tvorjenk v slovenskem knjižnem jeziku 16. stoletja* (2010, artykuł w tomie); *Vezava glagolov umevanja v slovanskih jeziki* (2011, monografia); *Kontrastivno o slovenskih in italijanskih primerjalnih frazemi* (2013, artykuł w tomie); *Vocali a confronto: analisi contrastiva dei sistemi vocalici sloveno e italiano* (2013, artykuł w czasopiśmie).

Juvan Marko, ur. w 1960 r. w Lublanie, profesor, konsultant naukowy i dyrektor Instytutu Literatury Słoweńskiej i Literaturoznawstwa ZRC SAZU (Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti / Centrum Naukowo-Badawcze Słoweńskiej Akademii Nauki i Sztuki) oraz profesor zwyczajny literatury słoweńskiej Wydziału Filozoficznego w Lublanie. Ostatnio zajmuje się zagadnieniami dyskursu literackiego, intertekstualności, relacjami między literaturą słoweńską a światowym systemem literackim, a także problematyką literatury przestrzeni oraz zagadnieniem funkcji nacjonalizmu kulturowego w dobie romantyzmu. Uczestniczył w ok. pięćdziesięciu konferencjach w Europie, USA, Kanadzie, Korei Południowej i Australii. Gościennie wykładał w Zagrzebiu i Brnie oraz na kilku innych europejskich uniwersytetach. Jest członkiem wydawnictw Primerjalna književnost, CLCWeb, Context i Slavica litteraria, a także współredaktorem zbioru „Studia Litteraria” Universitatis Cracoviensis”. Pełnił funkcję przewodniczącego Słoweńskiego Związku Literaturoznawstwa Porównawczego (2002—2006), był członkiem Rady Wykonawczej REELC/ENCLS (2007—2011), a od 2008 r. działa w Komitecie ds. Teorii Literatury ICLA/AILC. Jest członkiem Akademii Europejskiej (Academia Eropaea). W ostatnich latach, oprócz licznych artykułów, opublikował cztery monografie: *Prešernovska struktura in svetovni literarni sistem* (Ljubljana, LUD Literatura, 2012), *Literary Studies in Reconstruction: An Introduction to Literature* (Frankfurt/M. etc.: Peter Lang, 2011), *History and Poetics of Intertextuality* (West Lafayette, IN, Purdue University Press, 2008; serbski przekład 2013), *Literarna veda v rekonstrukciji* (Ljubljana, LUD Literatura, 2006; serbski przekład 2011). Był redaktorem międzynarodowych tomów *Svetovne književnosti in obrobja* (Ljubljana, Založba ZRC, 2012) oraz *World Literatures from the Nineteenth to the Twenty-first Century* (West Lafayette, IN, Purdue UP, 2013, online edn.).

Karpińska Hanna, ur. w Warszawie, mgr, tłumaczka tekstów literackich, naukowych i słowa żywego. Jest absolwentką slawistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego i dziennikarstwa Uniwersytetu Warszawskiego. Przetłumaczyła i wydała ponad dwadzieścia książek z zakresu literatury pięknej. Przełożone przez nią sztuki wystawione zostały w kilkunastu polskich teatrach. Opublikowała m.in.: autorski wybór opowiadań Jordana Radickowa *Wężowe jajo* (1998),

autorski wybór współczesnych sztuk bułgarskich *Loty i powroty* (2007); artykuły: *Поглед към българската драматургия* (2008), *Profesor Teresa Dąbek-Wirgowa jako tłumaczka literatury bułgarskiej* (2011), *Българската литература в Полиа* (2011). Przełożyła następujące pozycje: Teodora Dimowa: *Matki* (2008), Katia Michajłowa: *Dziad wędrowny w kulturze ludowej Słowian* (2010), Angel Wagenstein: *Pożegnanie z Szanghajem* (2011), a także sztuki Stanisława Stratijewa (*Łąznia rzymska, Owca*), Jordana Radiczkowa (*Próba lotu, Obraz i podobieństwo*), Georgiego Gospodinowa (*D.J.*), Christa Bojczewa (*Pułkownik-ptak, Orkiestra Titanic*).

Kořuta Miran, ur. 6.11.1960 r. w Trieście, prof., jest kierownikiem Katedry Języka Słoweńskiego i Literatury Słoweńskiej oraz koordynatorem studiów magisterskich na kierunku języki obce i literatura obca w Instytucie Studiów Humanistycznych na Uniwersytecie w Trieście. Zajmuje się przede wszystkim literaturą słoweńską we Włoszech oraz relacjami włosko-słoweńskimi w zakresie literatury i przekładu. W latach 1998–2001 był kierownikiem Słowenistyki na Uniwersytecie La Sapienza w Rzymie, a w latach 2006–2008 — przewodniczącym Słoweńskiego Stowarzyszenia Sławistycznego. Jest członkiem Stowarzyszenia Pisarzy Słoweńskich i Słoweńskiego Pen Clubu. Jego dorobek obejmuje sześć publikacji książkowych w języku słoweńskim i włoskim: *Rapsodija v treh stavkih* (opowiadania, 1989), *Krpanova sol* (studia i eseje, 1996), *Scrittura parallele* (studia i eseje w języku włoskim, 1997), *Slovenica* (studia i eseje w języku włoskim, 2005), *E-mejli* (eseje, 2008) i *Mikrofonije* (rozmowy, 2010). Przetłumaczył na język słoweński dwie powieści pisarza istryjskiego Fulvia Tomizze — *Frančiška* (2002) i *Obiskovalka* (2005), kulturze włoskiej zaś przybliżył twórczość wielu autorów słoweńskich.

Makurat Hanna, dr, adiunkt w Katedrze Języka Polskiego Uniwersytetu Gdańskiego. Otrzymała stopień doktora na podstawie obrony pracy na temat: *Jinterferencjowé przejinaczi ù biblingwalnëch lëdzy w kaszëbsczi spòlëznie* (pol. *Procesy interferencyjne u osób bilingwalnych w społeczności kaszubskiej*). Absolwentka filologii polskiej, sławistyki i filozofii. Autorka prac językoznawczych, głównie dotyczących języka kaszubskiego. Tłumaczka literatury pięknej na język kaszubski. Członek Polskiego Towarzystwa Językoznawczego, Instytutu Kaszubskiego i Stowarzyszenia Tłumaczy Polskich.

Malczak Leszek, ur. w 1971 r. w Lublińcu, dr hab., adiunkt w Zakładzie Teorii Literatury i Translacji Instytutu Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; badacz literatur południowosłowiańskich, zajmuje się przede wszystkim literaturą i kulturą chorwacką; jego zainteresowania naukowe skupiają się wokół: fenomenu regionalizmu, polsko-chorwackich kontaktów kulturalnych, komparatystyki literackiej i kulturowej oraz historii, teorii i praktyki przekładu. Opublikował m.in. monografie: *Wiatr w literaturze chorwackiej. O figurze literackiej wiatru w XIX- i XX-wiecznym piśmiennictwie chorwackim strefy śródziemnomorskiej* (2004) i *Croatica*.

Literatura i kultura chorwacka w Polsce w latach 1944—1984 (2013); jest współredaktorem wyboru współczesnego dramatu serbskiego *Serbska ruletka* (2011) i wyboru współczesnego dramatu chorwackiego *Kroatywni* (2012).

Muszyńska-Vizintin Anna, ur. 1978 r. w Katowicach, mgr, absolwentka filologii polskiej i filologii słoweńskiej na Uniwersytecie Śląskim. Autorka publikacji o przekładzie. Zajmuje się literaturą i kulturą słoweńską. Pisze pracę doktorską na temat szeroko pojętych granic przekładalności. Obecnie mieszka we Włoszech, gdzie poszerza swoje filologiczno-kulturowe zamiłowania o nowe obszary badawcze (jak: kultura Italii czy też kultury słowiańskie na styku innych kultur i języków niesłowiańskich).

Ožbot Martina, ur. 1968 r. w mieście Šempeter pri Gorici (Słowenia), italinistka, prof. zw. języka włoskiego w Zakładzie Języków i Literatur Romańskich na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu w Lublanie. W zakresie nauki o tekście oraz wpływach językowych zajmuje się przede wszystkim przekładoznawstwem, w szczególności teorią przekładu oraz historią tłumaczeń z języka włoskiego na język słoweński i odwrotnie. W ostatnich latach poświęciła się badaniom nad koherencją w przełożonych tekstach oraz nad innymi aspektami przekazu w tłumaczeniach — od problematyki własnego stylu tłumacza po zagadnienia politycznej i dydaktycznej instrumentalizacji przekładów oraz po przenikanie tekstów nienależących do kanonu literatury kultury wysokiej. Jest autorką monografii *Prevajalske strategije in vprašanje koherence ob slovenskih prevodih Machiavellijevega Vladarja* (2006) oraz *Prevodne zgodbe: Poskusi z zgodovino in teorijo prevajanja s posebnim ozirom na slovensko-italijanske odnose* (2012), a także licznych artykułów z zakresu przekładoznawstwa, wpływów językowych oraz nauki o tekście. Jest redaktorką czasopisma naukowego „Linguistica” oraz czasopisma poświęconego przekładowi „Hieronymus”. Tłumaczy z języka włoskiego i angielskiego na język słoweński i odwrotnie.

Pytlak Magdalena, ur. 1981 r., dr, nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa, adiunkt w Instytucie Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego; bułgarystka, slawistka, tłumaczka. Jej zainteresowania naukowe obejmują szeroko rozumianą translatologię oraz współczesną literaturę i kulturę bułgarską. Opublikowała m.in. monografię *Polifoniczność w przekładzie. O tym, jak Polacy i Bułgarzy czytają „Biesy” Fiodora Dostojewskiego*.

Rogić Musa Tea, ur. 1980, pracuje w Zakładzie Leksykograficznym Miroslav Krleža (Leksikografski zavod Miroslav Krleža) w Zagrzebiu, członkini redakcji *Chorwackiego leksykonu biograficznego (Hrvatski biografski leksikon)*, autorka haseł z zakresu historii literatury w następujących wydawnictwach: *Chorwacka encyklopedia literacka (Hrvatska književna enciklopedija, 2005—2008, sv. II—IV)*, *Chorwacka encyklopedia ogólna (Hrvatski opći leksikon, 2009—2011)*, *Leksykon filozoficzny (Filozofski leksikon, 2010)*, *Leksykon Ruđera Boškovića (Leksikon Ruđera Boškovića, 2010)*, *Encyklopedia*

chorwacka (*Hrvatska enciklopedija*, 2012) i *Leksykon terminologii literacko-kulturowej (Leksikon književno-kulturnoga nazivlja*, 2012–2013). Interesuje się: historią literatury polskiej, zwłaszcza poezją awangardy, poezją serbską i poezją chorwacką okresu międzywojennego; zajmuje się także chorwacką poezją współczesną.

Srebnik Anita, ur. w 1969 r. w Slovenj Gradcu (Słowenia), dr, wykładowca języka i kultury holenderskiej na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu w Lublanie. W latach 2009–2012 wykładała język i kulturę holenderską na Uniwersytecie L’Orientale na Wydziale Języków i Literatur Obcych w Neapolu. Zajmuje się kontrastywną analizą języków: słoweńskiego, niemieckiego, angielskiego i holenderskiego, leksykologią i leksykografią, kulturą i literaturą holenderską oraz słoweńską i holenderską/flamandzką tożsamością. Tym zagadnieniom poświęcone są opublikowane przez nią naukowe opracowania w monografiach oraz w krajowych (słoweńskich) i zagranicznych pracach zbiorowych. Opracowała pierwszy holendersko-słoweński słownik (*Nizozemsko-slovenski slovar*. Ljubljana, DZS, 2007), jest także autorką podręcznego słownika holendersko-słoweńskiego i słoweńsko-holenderskiego (*Nizozemsko-slovenski in slovensko-nizozemski slovar*). Opublikowała również przekłady literackie i nieliterackie z języka holenderskiego na język słoweński (Tellegen, Weijts, Luyendijk i in.).

Tokarz Bożena, ur. w 1946 r. w Łodzi, prof. zw. w Instytucie Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Śląskiego; badaczka dwudziestowiecznej literatury polskiej i słoweńskiej; zajmuje się teorią literatury, komparatystyką, teorią przekładu, poetyką historyczną. Autorka m.in. książek: *Teoria literatury. Metodologia badań literackich*. Katowice 1980 (współautor: S. Zabierowski); *Mit literacki. Od mitu rzeczywistości do zmiany substancji poetyckiej*. Katowice 1983; *Poetyka Nowej Fali*. Katowice 1990; *Wzorzec, podobieństwo, przypominanie (Ze studiów nad przekładem artystycznym)*. Katowice 1998; *Między destrukcją a konstrukcją. O poezji Srečka Kosovela w kontekście konstruktywistycznym*. Katowice 2004; *Spotkania. Czasoprzestrzeń przekładu artystycznego*. Katowice 2010. Redaktor serii przekładoznawczej „Przekłady Literatur Słowiańskich”.

Żygadło-Czopnik Dorota, ur. w 1972 r. we Wrocławiu, dr, adiunkt w Instytucie Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego, literaturoznawca, bohemistka. Zajmuje się historią literatury, teorią literatury, teatrologią oraz śledzeniem przemian w myśleniu o literaturze i kulturze w Czechach po 1989 r. Jest autorką monografii *W kręgu czeskiej semiotyki teatru. Ivo Osolsobe jako teoretyk teatru i musicalu* (2009) i współredaktorką tomu *Podzwonne dla granic. Polsko-czeskie linie podziałów i miejsca kontaktów w języku, literaturze i kulturze* (2009). Członek zespołu redakcyjnego rocznika „Miscellanea Posttotalitariansa Wratislaviensia” zainicjowanego przy Interdyscyplinarnej Pracowni Studiów nad Posttotalitaryzmami na Uniwersytecie Wrocławskim w roku akademickim 2012/2013.

Na okładce i stronach działowych wykorzystano *Grafikę komputerową* Bożeny Witkiewicz
Wydawnictwo dziękuje Instytutowi Sztuki na Wydziale Artystycznym Uniwersytetu Śląskiego
za wyrażenie zgody na publikację grafiki

Redaktor Barbara Todos-Burny
Projektant okładki i stron działowych Paulina Dubiel
Łamanie Alicja Załęcka

Copyright © 2014 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336

ISSN 1899-9417

(wersja drukowana)

ISSN 2353-9763

(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Nakład 100 + 50 egz. Ark. druk. 26,0. Ark.
wyd. 36,0. Papier offset. kl. III, 90 g

Cena 60 zł (+ VAT)

Druk i oprawa: „TOTEM.COM.PL Sp. z o.o.” Sp.K.
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław